

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Secretariaat: Buitenrustplein 21, Voorburg, Tel. 728315

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

nummer 6

=====

zesde jaargang

=====

nadruk verboden

x in de kantlijn betreft de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden,

Aan het begin van deze bijeenkomst wijs ik U er op, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Laat Uw eigen gedachten gaan over al, wat deze avond wordt gebracht.

Ons onderwerp voor heden is:

KONTAKT MET MEDEMENSEN

=====

Leven tussen de mensen wil nog altijd niet zeggen, dat je met de mensen rond je ook werkelijk contact hebt. Men meent heel vaak, dat oppervlakkige hoffelijkheid, of het normaal sociaal verkeer, reeds een feitelijk contact tussen medemensen inhoudt. Een dergelijke vorm van contact is zeer beperkt.

Voorbeeld: Wanneer U naar een winkel toegaat, heeft U misschien met de verkoper daar een zeker contact, wanneer U even met die mens praat - ongeacht het feit, dat U niets van die mens afweet.

In de praktijk blijkt dit onjuist te zijn. Wij hebben kunnen konstateren, dat niet slechts dergelijke summiere kontakten, maar zelfs de kontakten tussen echtgenoten, ouders en hun kinderen, of familieleden onderling, evenals het contact tussen mensen, die steeds met elkaar samenwerken op kantoren, in verenigingen e.d., geen werkelijk erkennen van elkaars wezen en waarde inhouden, zodat men in feite slechts in verbinding is met het beeld, dat men zich van anderen heeft gevormd, zonder henzelf ook maar enigszins te kunnen benaderen. Van enig begrip voor elkaars geestesgesteldheid is geen sprake, men tracht niet elkaar aan te voelen.

Steeds weer tracht men voor alles aan een ieder de eigen maatstaven op te leggen en op te dringen. Het gevolg blijkt te zijn, dat 9 van de 10 mensen tijdens hun leven maar met een enkele mens werkelijk contact hebben en zo een werkelijk menselijke verhouding tussen zich en de ander tot stand weten te brengen.

Met het woord "verhouding" duid ik hier - onverschillig welke - relatie aan. Deze kan evengoed zakelijk, maatschappelijk, of van meer intieme aard zijn.

Het contact tussen de mensen is afhankelijk van verschillende factoren. Allereerst zullen wij omschrijven, wat onder werkelijk contact tussen mensen moet worden verstaan.

Elke mens heeft een eigen uitstraling. Noem dit een uitstralen van gedachten, een zekere sfeer, of de uitwerking van de aura en verschillende geestelijke lichamen.

Wanneer de aura of uitstraling van een ander kan worden aan-gevoeld, zal zij een afstoting, danwel een aantrekkeng betekenen. Een werkelijk neutraal zijn t.o. anderen bestaat slechts zelden. Wanneer men meent neutraal te zijn is dit veelal geen werkelijke toestand, maar iets, wat door de mentale houding, die men pleegt aan te nemen, veroorzaakt wordt; door de manier, waarop U denkt over de wereld en anderen dus.

U zult vaak mensen ontmoeten, waarmee U geen contact meent te kunnen hebben. In vele gevallen zal er dan innerlijk een afstoting, een verwerping optreden. Men aanvaardt echter - deze intuïtie onderdrukkende - de mens toch, omdat er geen redelijke bezwaren tegen die mens zijn aan te voeren en U zich verplicht gevoelt die mens redelijk te aanvaarden.

Vanuit stoffelijk standpunt kan dit heel logisch en redelijk schijnen: U zult dan de eerste indruk toch niet geheel teniet kunnen doen; eerst wanneer U Uw eigen oordeel en denken tijdelijk onderdanig maakt aan de persoonlijkheid en het denken van de ander, kan in U een begrip voor het werkelijke wezen van die ander ontstaan.

Eerst wanneer dit begrip aanwezig is, wordt de mens, die U tegenover staat, op de juiste wijze en in zijn juiste gedaante gerealiseerd. Ondanks afkeer en verwerping is dan toch nog een contact mogelijk, omdat men uit zijn begrip voor het wezen van de ander kan opmaken, op welke wijze men gezamenlijk kan werken en streven, zonder dat hieruit teleurstellingen, strijd, spanningen e.d. onverwacht te voorschijn komen.

Voorbeeld: Herinnert U zich die mens, die er zo aardig en aantrekkelijk uitzag, maar waar U toch een zekere afkeer van had? Die mens zag er zo serieus uit en handelde zo konsekvent, dat U zich niet voor dorst stellen, dat Uw eerste gevoelens juist zouden kunnen zijn. Is later niet gebleken, dat U in feite met Uw eerste oordeel toch gelijk hebt gehad? Toen was het te laat.

U volstaat niet met die ene vergissing, maar gaat na de treurige ervaring t.o. alle mensen, die U ontmoet, een innerlijk voorbehoud maken. Daardoor sluit U zich voor de wereld en andere mensen af, ook daar, waar een werkelijk en goed contact met de medemens tot de mogelijkheden behoort. Contact met de medemens is steeds afhankelijk van eigen instelling t.o. de anderen.

Een tweede faktor, die wij ook niet over het hoofd mogen zien, is het respect, dat men voor het wezen van anderen dient te hebben. Dit respect mag nimmer afhankelijk worden gesteld van zuiver menselijke, verstandelijke, of zelfs wetenschappelijke normen.

Wanneer U b.v. t.o. een inboorling komt te staan, die een houten beeld aanbidt, zult U moeten beseffen, dat dit beeld voor deze mens even heilig en machtig kan zijn, als Uw godsdienst en Uw Godsvoorstelling voor U.

Wanneer U t.o. een mens komt te staan, die bijgelovig is, aan tovenarij doet, voo-doo, of goena-goena beoefent, zult U geneigd zijn om die mens als slecht, minderwaardig enz. te beschouwen. U beschouwt het vaak als Uw taak die ander uit zijn bijgeloof e.d. los te maken. U kunt dit nooit werkelijk tot stand brengen, omdat U begint aan de andere mens Uw eigen inzichten en maatstaven op te leggen. Eerst op het ogenblik, dat U kunt beseffen, wat die mens in zijn tovenarij enz. zoekt, wanneer U begrijpt, wat deze dingen in feite voor die mens betekenen, kunt U deze mens benaderen en ook op dit terrein een vaak gunstig contact, een goede samenwerking tot stand brengen.

Een zeer grote achting voor het geloof en denken van alle medemensen blijkt steeds noodzakelijk, indien men een contact tot stand wil brengen. Eerst dan kan men deze mensen immers onbevooroordeeld en open benaderen?

Alle werkelijk contact tussen mensen is gebaseerd op een wederzijdse aanvaarding, een onderling afgestemd zijn. Dit kan alleen bereikt worden, wanneer elke instelling, die een beter zijn van eigen denken enz. inhoudt, wegvalt. Daarvoor in de plaats dient een streven te komen om elkaar te begrijpen en zo mogelijk te helpen.

U zult menen, dat helpen van medemensen zo vaak voorkomt. Menigeen stelt: Ik heb heus wel contact met mijn medemensen. Wanneer er b.v. hongersnood is in China, of Afrika, geef ik toch steeds , wat ik missen kan, opdat daar voedsel zal zijn....

Maar dit helpen is een zuiver persoonlijke kwestie. Van een werkelijk begrip voor, of contact met de medemensen, is daarin feitelijk geen sprake. De hulp is zuiver persoonlijk en houdt vooral voor Uzelf grotere waarden in, omdat U zo aan Uw eigen maatstaven van goed kunt beantwoorden. Zelfs indien het zeker is, dat Uw gave de medemensen ten goede komt, zult U niet weten, wie ze ontvangt , hoe deze gave ontvangen wordt, wat zij werkelijk betekent. Daarvan kunt U niets zeggen.

Wanneer wij uitgaan van het standpunt, dat voor het verlenen van werkelijke hulp, een zeker persoonlijk contact, een onderling begrip noodzakelijk is, volgt hieruit, dat men mensen alleen op een persoonlijke wijze kan helpen, indien men hen werkelijk kent en begrijpt.

Sterker nog: Alle werkelijke hulp, die niet tot onbelangrijke uiterlijkheden beperkt blijft, is in de eerste plaats het gevolg van een elkaar begrijpen. Menigeen probeert anderen te helpen door hen wijze raad te geven. Maar daarbij vergeten zij, dat de omstandigheden, het bewustzijn en de wijze van leven van die ander vaak geheel verschillen van de voorstelling, die zij zich daarvan maken en zeker ook van het eigen leven, waarop men zijn wijsheden te baseren pleegt.

Zelden vraagt men zich af, wat de werkelijke achtergrond van een probleem voor een andere mens is. Een werkelijk contact met anderen vergt steeds weer en voor allen een zo mogelijk wederkerig begrip tussen de helper en degene, die geholpen wordt, terwijl daarnaast een zekere eerlijkheid noodzakelijk blijkt.

Alle contact is in de eerste plaats op geestelijk terrein gelegen. Eerst wanneer daar een zekere eenheid, een harmonie bereikt is, zal het contact ook stoffelijk tot uitdrukking komen op een juiste en aanvaardbare wijze.

Nu zou ik willen overgaan tot het bespreken van enkele voorbeelden uit de praktijk, in de hoop U duidelijk te maken, wat de meest juiste houding is.

Stel: een mens gedraagt zich t.o. U op onheuse wijze. Men trapt U op de tenen bij de tramhalte. Men dringt voor, of gaat voor, terwijl U voorrang hebt bij de kapper, slager, of in het verkeer. De mensen geven eigenlijk niets om U, U voelt zich beledigd, ver - waarloosd, misacht. Natuurlijk verzet U zich hiertegen vaak op een even onaangename wijze.

Is dit wel werkelijk redelijk? Wanneer U met zekerheid weet, dat de ander zich zonder enige reden naar voren schuift, met opzet Uw tenen beschadigt enz., heeft U volkomen gelijk, wanneer U daar - tegen iets doet, want U hebt als mens ook Uw rechten. Maar wanneer U niet geheel zeker van Uw zaak bent, is het toch beter verdraag - zaam te zijn en enig begrip te koesteren voor de haast enz. van an - deren.

De vrouw, die zich misschien voordringt bij de slager, herin - nert zich juist, dat zij thuis iets op het gas heeft laten staan, dat over kan koken. Mogelijkerwijze zou een langer wachten voor haar een kleine huiselijke ramp met zich kunnen brengen. Of mis - schien heeft zij jonge kinderen zonder toezicht achter moeten laten.

Wanneer zij een dergelijke reden heeft voor haar voorgaan, staat zij in feite in haar recht en kunt U die enkele minuten heus wel even wachten.

Nu kunt U wel opmerken, dat zij dit dan maar moet zeggen, maar niet een ieder komt daartoe even gemakkelijk. Men is bang een ver - keerde indruk te vestigen enz.

In het verkeer is het verstrekken van een dergelijke uitleg zelfs niet mogelijk. Toch bestaat de mogelijkheid zeer wel, dat de mens, die U geen voorrang geeft en met grote snelheid door de stad raast, hiervoor een reden heeft. Erger U er niet aan. Zo er sprake is van een strafbaar feit, is dat in de eerste plaats een politie - zaak. Uw taak is het vooral Uw rust te bewaren, U niet te ergeren en zelf de veiligheid van het verkeer niet in gevaar te brengen.

Bovendien: Weet U, of die mens misschien een stervende nog tracht te bereiken voor de overgang? Weet U, wat er voor die mens al dan niet van af kan hangen, wanneer hij een bepaald doel nog op tijd bereikt?

Een ieder geeft dit wel toe, maar stelt, dat niet iedereen, die voorrang neemt zonder er recht op te hebben, in dergelijke om - standigheden zal verkeren. Men handelt vaak uit baloorigheid op een wijze, die voor hem/haarzelf even gevaarlijk is, als voor anderen.

Uiteindelijk gaat men bij zijn oordelen van omstandigheden steeds weer van zichzelf uit. Men stelt: Ik heb haast. Ik wil nu over steken. Ik wil nu eerst geholpen worden.... Daarbij vraagt men zich al te weinig af, of men hiervoor wel een goede reden heeft.

Door dit te zeer uitgaan van eigen verlangens, ongeacht de rechtvaardigheid daarvan, schiet men steeds weer tekort tegenover zijn medemensen. Daarbij dient men er rekening mee te houden, dat men een dergelijke houding zonder beperkingen t.o. vreemden aan - neemt, maar in feite - zij het wat ingetoomd - op dezelfde wijze pleegt te tonen tegen degenen, met wie men werkelijk in aanraking komt.

Voor Uzelf betekent dit een groeiend onbegrip voor de medemen - sen, een gevoel van steeds minder gewaardeerd en begrepen te worden. Dit geeft weer aanleiding tot een groeiend gevoel van prikkelbaar - heid, of zelfs nauw verborgen haat.

Vergelijk hier met het geval van twee mensen in het verkeer.

De een is zozeer op zijn taak gebeten, dat hij nergens anders aan denkt. De ander staat zozeer op de voorrang, die hem wettelijk toekomt, dat zij elkaar te pletter rijden. De schade is - in verhouding tot de ergernis - onmatig groot.

Eenzelfde geval vinden wij, wanneer twee mensen in een winkel over voorrang twisten en daarbij meer tijd besteden aan hunstrijd, dan voor het doen van beider bestellingen nodig zou zijn. Toch komen dergelijke gevallen maar al te vaak voor en geven aanleiding tot prikkelbaarheid en verwijdering tussen mensen, zelfs tussen een van de betrokkenen en anderen, die van het geheel niets afweten.

Het is duidelijk, dat dergelijke gebeurtenissen het contact met medemensen schaden en in vele gevallen zelfs tijdelijk een bestaand contact verbreken, of onmogelijk maken.

Een ander veel voorkomend verschijnsel is het in zich erkennen van ongelijk, gepaard gaande met de weigering dit aan anderen, of zelfs maar voor zich ook toe te geven. Per slot van rekening zegt men dan, dat men als rijpere vrouw/oudere man niet kan toegeven, dat zo'n snotneus gelijk heeft en men zelf ongelijk heeft. In andere gevallen weigert men zijn ongelijk te bekennen, omdat daaraan voor het Ik minder aangename konsekwenties verbonden zijn, zodat men liever de schuld aan andere toeschuift.

Vergeet niet, dat men door een dergelijke wijze van handelen zich verwijdert van die medemens. Vergeet niet, dat ook die snotneus uiteindelijk een mens is.

Het zal U duidelijk zijn, dat een dergelijke houding een zuiver onderling contact zeer moeilijk maakt. Het gevolg is o.m., dat wij in vele gezinnen een eigenaardige verhouding aantreffen:

De band tussen ouders en kinderen bestaat feitelijk niet. Vanuit de jongeren is er sprake van een soort voorbehoud, terwijl de ouders ongeduldig ongerechtvaardigde eisen stellen. Ouders en kinderen begrijpen elkaar niet meer en achten elkaar vaak evenmin. Ondanks alle uiterlijke banden is er een verwijdering, die niet meer overbrugd kan worden.

Toch zouden de ouders - door wat meer respect te tonen voor het persoonlijk leven van hun kinderen - meer bereiken, dan door hun vaak niet geheel oprecht preken en eisen. De jongeren zouden - door wat meer begrip te hebben voor de zorg, die de ouders voor hen koesteren - misschien eveneens meer kunnen dulden, dan zij plegen te doen. Door een streven naar onderling begrip van beide zijden zouden ouders en kinderen tot een gelukkig en goede vruchten dragend samenwerken en leven kunnen komen.

Nu ik toch over het gezin spreek en het contact in het gezin, moet mij nog iets van het hart: In deze dagen meent men heel vaak, dat men de waardering, liefde en welwillendheid van zijn kinderen kan winnen, door hen zoveel mogelijk alles te geven, wat zij begeeren en hen daar t.o. zo weinig mogelijk plichten op te leggen.

Indien wij vanuit ons standpunt dit nagaan, blijkt, dat door deze houding de ouders in de ogen van hun kinderen op de duur gedegradeerd worden tot een soort melkkoetje. Het kind voelt zich niet als iemand, die tot het gezin behoort en daarin een eigen plaats inneemt, maar eerder als iemand, die eisen moet stellen en de ouders met hun buien en onredelijkheid moet dreigen, om te verwerven, wat zijn recht is, of wat hij begeert, alles in de hoop, dat de ouders toe zullen geven om het kind zoet te houden.

Daarnaast zien wij, dat, waar binnen de gezinsgemeenschap de taken werkelijk verdeeld zijn en de ouders - naast het aanvaarden van zekere verplichtingen - er ook op staan, dat het kind bepaalde

taken verricht - ondanks de protesten, die het kind daartegen na -
tuurlijk zal laten horen -, dit zich intenser deel van het gezin
voelt en een veel beter kontakt tussen ouders en kinderen mogelijk
is.

Eenzelfde verschijnsel zien wij in het verenigingsleven en bij
godsdienstige gemenschappen: zodra het lid niet alleen bepaalde
rechten, maar evenzeer plichten en taken heeft, is er een intenser
onderling kontakt merkbaar en blijken geloof - of vereniging - meer
levensvatbaar.

Een band, een werkelijk kontakt, kan nimmer worden gelegd
door - zoals ik op het ogenblik doe - met elkaar te praten, te lera-
ren, sakramenten toe te dienen, of voor anderen alleen bepaalde po-
litieke of economische voordelen te verwerven.

Om een werkelijke samenwerking en een werkelijk kontakt tussen
mensen onderling tot stand te brengen, is niet slechts een opper -
vlakke band, of een mogelijkheid tot profijt noodzakelijk, maar is
direkte samenwerking en een deelgenootschap noodzakelijk.

Het is vreemd, dat vele mensen in het leven steeds weer dro -
men, van wat zij "broederschap" noemen. Broederschap is niet direkt
een samenwerking zonder strijd, maar betekent wel, dat men samen -
gaat, elkaar uiteindelijk de hand boven het hoofd houdend. Het be -
tekent, dat men bepaalde verplichtingen t.o.v. elkaar erkent en
zich verplicht gevoelt om iets voor anderen te doen. Dit principe
van broederschap kan nooit werkelijk ontstaan en waarlijk in de wer-
kelijkheid worden gebracht, wanneer het niet gebaseerd is op 't on-
derling aanvaarden van een verplichting.

Een innerlijk gevoelde verplichting zou ongetwijfeld de beste
weg zijn. Deze is niet altijd aanwezig. Dan moet er een zekere direk-
te verplichting, desnoods vanuit de gemeenschap geboren, of van bo-
venaf opgelegd, om werkelijke broederschap mogelijk te maken. Deze
verplichtingen moeten ook door allen begrepen kunnen worden.

Wanneer U de mensen vertelt, dat zij belastingen moeten beta-
len voor de aanleg van een bepaalde weg, is dit een verplichting ,
die vanuit de gemeenschap geboren wordt, maar de mensen hebben hier-
aan geen werkelijk deel. Zij blijven elk voor zich denken en hande-
len, zij zullen elkaar door deze gemeenschappelijke verplichting
niet beter leren kennen. Hoogstens zullen zij elkaar een ogenblik
bereiken in een opstandigheid, in een gezamenlijk kankeren. Vooral
in Nederland blijkt dit een van de factoren, die een - zij het ne -
gatief - kontakt tussen medemensen mogelijk maakt. Uit de verplich-
ting zelf groeit geen band.

Stel nu, dat men een aantal mensen ertoe kan brengen gezamen-
lijk een weg aan te leggen. Zij zullen zich daardoor misschien veel
erger bandeeld en gekrenkt gevoelen, dan door de betaling van een
zeker bedrag. Maar in het werk vormen zij al snel een hechte eenheid.

Konklusie: kontakt tussen mensen kan niet ontstaan, doordat
zij toevallig ongeveer dezelfde lasten moeten dragen, of toevallig
ongeveer hetzelfde moeten doen. Het kontakt ontstaat eerst door
een gelijke instelling, zij het, dat men met volkomen gelijke pro-
blemen te worstelen heeft, een gelijkgerichte belangstelling heeft,
dan wel in de uitvoering van een bepaalde taak geheel van elkaar af-
hankelijk is. Deze afhankelijkheid bestaat op aarde in feite overal.

Daarom mogen wij voorop stellen, dat, waar de doorsnee mens
op aarde niet beschikt over een voldoende zuivere instelling, geeste-
lijk bewustzijn en zelfbeheersing om tot een waar begrip voor alle
anderen en een waar aanvoelen van hun werkelijk wezen te komen, wij
regels moeten stellen volgens de bestaande omstandigheden.

Deze regels dienen weer te geven, op welke wijze het contact met de mensen op de meest juiste wijze tot stand komt en op de meest redelijke wijze verloopt.

Punt één: Contact met medemensen kan alleen bereikt worden op basis van eerlijkheid. Al, wat gebaseerd is op een leugen, kan weliswaar voor een medemens de illusie van een contact doen ontstaan, doch het weten ontrent eigen oneerlijkheid zal een aanvaarden van die mens en daarmee een werkelijk contact nimmer toelaten.

Punt twee: Altijd weer gaat het contact uit van persoonlijke waarden. Nimmer kan een waar contact tussen mensen afhankelijk zijn van goede manieren, hoffelijkheid e.d. Deze waarden hebben alleen betekenis, wanneer zij een deel van Uw persoonlijkheid vormen en U a.h.w. aangeboren zijn. Slechts al, wat welgemeend en eerlijk voor of met anderen, wordt gedaan, zal anderen de mogelijkheid bieden tot een juiste en een eerlijke reactie.

Hieruit volgt, dat de mens, die een contact met de medemensen zoekt, zich niet volgens vaste regels kan of mag gedragen, tenzij de persoon zelf deze regels als geheel juist aanvaardt.

Punt drie: Een contact tussen mensen kan nooit plaats vinden, wanneer een der beide partijen zich de meerdere gevoelt. Voor een werkelijk contact tot stand komt, is het noodzakelijk elkaar als geheel gelijkwaardig en gelijkberechtigts te aanvaarden, ongeacht de schijnbare of uiterlijke verschillen. Alleen op deze wijze kan men elkaar werkelijk leren begrijpen en tot een juiste vorm van menselijke samenwerking komen.

Contact impliceert verder een respect voor elkaars meningen. Gelijkvormigheid van die meningen is van minder belang.

Wanneer men elkaar aan kan horen, zonder daarbij onmiddellijk in protesten en verweer te vervallen, ook wanneer eigen heiligste stellingen worden aangetast, om eerst, wanneer de ander zijn eigen standpunt en meningen geheel heeft geformuleerd eigen meningen en eventueel de redenen daarvoor weer te geven, komt men tot een juist begrip van elkaars standpunt. Een op deze wijze gevoerde polemieek kan voeren tot een goed onderling begrip en zal beide partijen verrijken, geestelijk zowel als stoffelijk.

Indien men een groeiend contact met de medemensen begeert en nastreeft, dient men uit te gaan, dat er nimmer een verschil tussen mens en mens kan bestaan op grond van politieke overtuiging, godsdienst, ras, huidskleur enz. Altijd dient men uit te gaan van het feit, dat de kernwaarde van de mens bij allen gelijk is. Heeft men dit eenmaal aanvaard, dan zal men voor zich verder stellen, dat krachtens omgeving, opvoeding en denkwijze - een ieder dezelfde kracht op een andere wijze tot uiting zal brengen.

Er zijn nog vele punten, die ik niet noem. Wij dienen echter voort te gaan:

Een voor de doorsnee mens zeer belangrijk deel van het leven vormt ook het z.g. sociale en seksuele contact. Sociaal contact kan nimmer een werkelijk contact tussen mensen brengen, wanneer het gebaseerd wordt op b.v. sociale positie, bezit e.d. Want elk contact, dat verder moet gaan dan een oppervlakkig elkaar helpen, of zich gezamenlijk ontspannen, dient gebaseerd te zijn op een zekere gelijkheid van belangstelling en bestrevingen.

Voorbeeld: een bridge- of canastaclubje zal niet zonder meer een succes zijn, wanneer alle leden daarvan hun spel zeer goed beheersen. Pas wanneer er naast de gezamenlijke bezigheid en interesse ook een achtergrond van onderling begrip - b.v. op grond van gelijke instelling t.a.v. maatschappij, godsdienst, of belangstelling voor

ongeveer gelijke problemen - aanwezig is, blijkt uit de ontspanning ook een ware vriendschap naar voren te komen, die door onderling begrip enz. het geheel op een hoger plan brengt.

Het is niet voldoende te stellen, dat alle mensen goed zijn. Tenminste, wanneer zij tot onze eigen partij behoren, want de anderen zijn natuurlijk dom, of deugen geheel niet. Dit laatste is een typische vorm van afweer, waardoor men contacten vermijdt, waarmee men geen raad denkt te weten.

Ook kan er sprake zijn van een aantrekking tussen twee mensen, die soms alleen animaal, vaak mede op esprit e.d. gebaseerd is. Een dergelijk tot elkaar aangetrokken worden kan op zich zeer aange naam lijken. Maar zonder meer kan dit nooit een werkelijk contact zijn en zal er van een waar begrip geen sprake zijn.

Zelfs indien een dergelijk contact omgezet wordt in een band voor het leven, blijft het uiteindelijk toch nog een vluchtige ontmoeting. Pas, wanneer men in staat is elkaars gedachten te delen, elkaars problemen en zorgen waarlijk te delen en tot een wederzijds innerlijk evenwicht te geraken, zodat men elkaar op alle gebieden aanvult, kan een dergelijke relatie belangrijk genoemd worden. Een huwelijk, dat gebaseerd is op het seksuele en niet later wordt aangevuld door een geestelijk samengaan, zal ten gronde gaan, of tot een kwelling en verdorf wordenvoor de echtgenoten.

Een volgens punt: De doorsnee mens heeft vooroordelen. Het vooroordeel treffen wij op alle gebieden en bij alle mensen aan. In vele gevallen is een dergelijk vooroordeel vanuit een sociaal of menselijk standpunt niet eens zo ongerechtvaardigd.

Toch zou ik U willen vragen: Wanneer U te maken hebt met een moordenaar, die zo juist uit de gevangenis ontslagen is, bent U wel werkelijk in staat deze mens als geheel gelijkwaardig te aanvaarden? Kunt U die mens, zonder terug te grijpen op dit verleden, aanvaarden ^{zonde}zelf goed te noemen, of - wat evencens verkeerd is - dit verleden geheel terzijde te laten en er zelfs niet aan te wil denken uit een soort verlegenheid?

Vindt U dit moeilijk? Toch zal de doorsnee moordenaar heel wat minder gevaarlijk zijn dan b.v. een gewoontedief. Want de meeste mensen moorden maar een enkele keer, in hartstocht of wanhoop. En juist deze mensen hebben behoefte aan steun.

Om het anders te stellen: U hebt te maken met iemand, die bv. seksueel niet normaal is, een homoseksueel b.v. Kunt U die mens toch als normaal aanvaarden? Want ook dit is een mens als U. Hij heeft een zekere afwijking. De oorzaak daarvan is in de meeste gevallen niet zijn eigen wil, maar een afwijking in zijn klierstelsel.

Natuurlijk, het zou beter zijn, wanneer deze dingen niet voorkwamen, maar zij zijn er nu eenmaal. En dan: hoeft U het recht het leven van die mens ondragelijker te maken dan noodzakelijk is?

Een andere vraag: stel, dat er iemand van een extreme groep hier binnen komt en trecht U duidelijk te maken, dat hier alleen de duivel aan het woord is, ja, daar tot verveling tot op blijft hameren. Bent U dan in staat toch te beseffen, dat die mens ook alleen zijn eigen geloof en standpunt verdedigt? Dat die mens tracht om, vanuit zijn denken en standpunt, iets goed te doen? Of gaat U in deze gevallen van Uw eigen standpunt uit en weigert U het standpunt en de toestand van de ander nader te overwegen?

U zult misschien menen, dat deze dingen maar zelden voor zullen komen, dat U met de genoemde gevallen weinig of niet te maken

zult krijgen in het leven. Dat is waar.

U zult met dergelijke uitzonderingsgevallen niet al teveel in aanraking komen. Toch is het de moeite waard deze vragen voor Uzelf te overwegen en te beantwoorden. Want dat antwoord kan wel eens bepalen, of U leeft als een vrije mens, een mens, die contact met zijn medemens kan aanvaarden, gelukkig kan zijn en kan maken, ofwel 'n mens bent, die lijkt op Oost-Berlijn: omgeven door muren en prik - keldraad.

Het punt is belangrijk. Want de feitelijke vraag is, of U leven en denken kunt op een wijze, die een mens waardig is. U kunt alleen menswaardig leven en waarlijk contact hebben met Uw medemens - en niet alleen met bentgenoten - , wanneer U bereid bent steeds voor Uw vooroordelen terzijde te stellen en U alleen te houden aan de daadwerkelijke toestand, daarbij alleen ingrijpende in het leven en denken van anderen, wanneer er een noodzaak is en Uw ingrijpen geheel gewettigd is.

M.a.w.: wanneer U te maken krijgt met iemand, die een afwijking heeft, b.v. een homoseksueel, of iemand, die met minderjarigen omgaat, is het Uw plicht om minderjarigen tegen die mens te beschermen en allen , wanneer U meent, dat zij niet in staat zijn zichzelf te beschermen. Het is tevens Uw plicht te trachten - ondanks dit alles - deze medemens te begrijpen.

Wanneer U iemand, die zo alleen staat in zijn denken of handelen, tracht te begrijpen, zult U misschien contact krijgen met die mens. Dan zult U die mens misschien kunnen helpen. Deze mens op zijn beurt zal U misschien iets kunnen laten begrijpen van de wrede wereld, waarin mensen leven, die zich uitgestoten weten of wanen uit de maatschappij.

Natuurlijk is dit zeer algemeen. U heeft misschien gedacht , dat ik U precies zou gaan vertellen, hoe U met elkaar - of met ons - om moet gaan. Van ons standpunt uit is op het ogenblik niets belangrijker en bepalender, zowel voor het menselijke in de mensheid, als het lot van het menselijke ras in komende tijden, dan het contact , dat de mens met zijn medemens verwerft.

U zoudt dit alles waarschijnlijk beter kunnen overzien, wanneer U - zoals wij - in staat zou zijn te beseffen, dat de mensheid als geheel een eenheid vormt. Een eenheid, die zichzelf misschien al weer in strijd tracht te vernietigen, zeker, maar het is vanuit dit standpunt onmogelijk te zeggen, dat er verschillende soorten van mensen zijn.

De mensheid is uiteindelijk een ras, voortgekomen uit één planeet, voortgekomen uit één kracht, geleid door een en dezelfde geestelijke invloed. De mensen gehoorzamen uiteindelijk alleen aan een en dezelfde heerser. Al, wat wij in het grote en het kleine op de wereld zien van verdeeldheid, blijkt steeds weer te berusten op onwil, niet in de eerste plaats op een onvermogen tot begrip.

Strijd en verdeeldheid berusten voornamelijk op de angst van de mens zichzelf en zijn eigen belangen aan 'n ander prijs te geven. Het is daarom, dat wij wel algemeen moeten spreken.

Om U aan te tonen, dat de goede verhoudingen onder de mensen in de meeste gevallen door eigenbelang worden verstoord, wil ik U een vraag stellen. Bent U wel eens bekeurd? Zo, door een diender, met een boekje en een potlood? Was U toen in staat te begrijpen, dat deze mens zijn plicht deed? Heeft U de fout ook bij Uzelf gezocht, of hebt U - ondanks alles - in Uw binnenste de reeksen verwensingen oververdacht, die U niet dorst te uiten uit angst voor een verdere boete wegens belediging van een ambtenaar in functie?

Stel, dat er een deurwaarder bij U in huis komt. Kunt U dan begrijpen, dat die mens zijn taak doet, dat hij stoffelijk in het gelijk staat en niet Uw vijand is? Bent U in staat in de onaangename situatie deze mens nog voldoende te begrijpen en aan te voelen, dat contact met die mens mogelijk is? In de praktijk is een positieve reactie, die contact toelaat, in deze situatie tamelijk zeldzaam.

Kunt U begrijpen, dat een Chrochtsjew op zijn manier even eerlijk en oprecht het belang van zijn volk zoekt als Kennedy of de paus? Een onaangename vergelijking; dat weet ik; en wat cru.

Neemt U aan, dat degenen, die niet thuis horen in Uw denken, levensovertuiging, geloof, Uw deeltje van de wereld, geen mensen zijn, zoals U? Volgens ons komt 9/10 van de ellende, die de mensen op het ogenblik doormaken, ongeacht de beïnvloedingen van buiten af - voort uit het wantrouwen van mens tegen mens. Misverstand, het niet tot elkaar kunnen komen, is voornamelijk te wijten aan de neiging om alle anderen te zien als buitenstaanders, die geheel buiten het eigen Ik staan en ook van alle waarden, die in dit Ik bestaan, niets in zich kunnen dragen.

Bovenal is veel te wijten aan de weigering een ander tot zich toe te laten, de weigering om met anderen een contact op te nemen, dat bestaat uit een pogen tot begrijpen en samenwerken. In vele gevallen weigert men - al geeft men dit niet toe - voor een goed doel samen te werken met anderen, alleen omdat dezen anders zijn of denken.

Voorbeeld: Er komen toeristen naar Nederland. Duitsers, die zich in het verleden met de rijwielexport hier hebben bezig gehouden; Amerikanen, die hun vrijheid en nieuw leven importeerden. Mensen, die nog eens in Nederland terug keren. Hoe beschouwt U die mensen? Als iets, wat geëxploiteerd moet worden? Als wezens, die je hier duldt, omdat zij goed betalen? Als wezens, die je uit moet buiten? Als een gelegenheid om met je talenkennis te geuren? Of probeert U te begrijpen, waarom zij komen? Dan ziet U deze toeristen waarschijnlijk als mensen, die iets ver van huis zoeken, wat zij eigenlijk thuis zouden moeten kunnen vinden.

Zij zoeken n.l. ontspanning, zij zoeken vrede. Zij zoeken niet, zoals U misschien denkt, het nederlandse klimaat en de genietingen van een kuise Noordzee. Zij zoeken zichzelf.

Wanneer U die mensen begrijpt, zal er een contact tussen hen en U mogelijk zijn; dan zult U opeens begrijpen, waarom de Duitser was en is, zoals hij is; waarom de Amerikaan zich gedraagt, zoals hij zich doet. Dan zal ook deze mens U kunnen begrijpen. Dan is er - ondanks verleden en verschil in nationaliteit - geen sprake meer van vreemdelingen, van mensen, die alleen langs elkaar heen leven. Dit contact op menselijk en persoonlijk niveau is buitengewoon belangrijk.

Wanneer de prikkelbaarheid in de wereld groter wordt - zoals zeker zal gebeuren -, zal men juist door dergelijke persoonlijke contacten met anderen veel kunnen verdragen en begrijpen, dat anders tot harde maatregelen gevoerd zou hebben.

Maar de mens - of groep van mensen - die alleen staat, die geïsoleerd is, heeft geen mogelijkheid om zijn denken te corrigeren, om zijn prikkelbaarheid door een feitelijk weten te beperken. Vele dingen zijn gemakkelijker te verdragen, vele overeenkomsten zijn gemakkelijker te maken, wanneer je weet, dat een ander beseft, wat er in je omgaat, wat er in je leeft.

Maar wanneer er geen begrip is, wanneer je alleen staat en geen contact kunt krijgen, een werkelijk contact met anderen, ga je haten; dan wil je vernietigen, waar je op zou moeten bouwen.

Juist dit laatste geschiedt op het ogenblik te vaak. Vanuit onze wereld zien wij dit. Dit is dan ook de reden, dat wij ons onderwerp heden op deze wijze uitwerken. Want de toenemende haat, het toenemende begrip op de wereld maken dit contact van mensen met mensen belangrijker, dan al het andere.

Wanneer iemand komt, terwijl U eigenlijk weg moet, wat is Uw houding? Doet U, of U niet thuis bent? Ontvangt U Uw visite wel, maar zegt U eerlijk: "Wat jammer. Ik vind het leuk je weer te zien, maar ik moet dadelijk weg. Ga even zitten, ik heb nog zolang de tijd voor je"? Of ontvangt U de visite met beleefde woorden en blijft U zitten: innerlijk verstoord, uiterlijk prettig? In het laatste geval kunt U niet zo goed komedie spelen, of Uw visite merkt heus wel, dat U op spelden zit en heeft misschien op de duur het gevoel zijn kopje thee op een vulkaan te drinken.

Durft U eerlijk zeggen, wat U van een ander denkt? Zeker, wanneer Uw mening gevraagd wordt? Of bent U meer het type van: "O, wat staat dat jurkje je schattig", terwijl je denkt: "Snapt dat mens niet, dat ze daarin helemaal 95 lijkt?"

Het lijkt misschien wel beter en milder, wanneer je een medemens naar de mond praat. In feite help je daar die medemens niet mee en breng je alleen jezelf in een onprettig parket.

Wie meent door dergelijke leugens anderen te helpen en een beter contact met zijn medemens te verkrijgen, is net zo primitief als de boer, die een voorbijganger vertelde, dat het nog een kwartiertje lopen naar het station was, omdat de arme er al zo verhit uit zag, terwijl de werkelijke afstand nog twee uren gaans was. De voorbijganger rekende op dat kwartier. Hij verspilde zijn krachten, die hij bij een kennen van de ware toestand ongetwijfeld gespaard zou hebben. Daardoor spande hij zich zó in, dat hij geheel niet meer op eigen krachten tot het station kon komen.

Naar-de-mond-praterij en goed bedoelde leugens zijn vaak even gevaarlijk of gevaarlijker. Maar daarover denkt men niet verder na. Tracht liever de mensen te begrijpen en geef Uw eerlijk gemeente raad, ook al zal deze in het begin misschien verzet wekken. Toch zal zij méér waard blijken en indien contact mogelijk is, een betere en reëlere relatie tussen U en Uw medemens scheppen. Een eerlijk antwoorden met begrip voor hetgeen in de ander leeft, is van meer belang dan alle prettige verhoudingen en alle schermen met hoffelijke termen. Eerlijkheid maakt het mogelijk elkaar te helpen; hoffelijkheid zonder reden doet alleen maar misverstanden ontstaan.

U heeft er misschien nooit over nagedacht, of het nu werkelijk zó belangrijk is, dat een ander - b.v. net als U - in de geest geloof, of remonstrant, rooms, hervormd, boeddhist, hindoe e.d. is. Ik zou bijna geneigd zijn ook kapitalist toe te voegen, want voor bepaalde kommunisten etc. is dit eigenlijk ook zo iets als een soort demonische en ketterse godsdienst.

De Russen lijden wel onder een zeer groot misverstand in dit opzicht. Zij begrijpen niet, dat de russische staat de grootste en meest absolute kapitalist is in de gehele wereld.

De kern van mijn vragen is hier: Komt het er, wat de menselijke verhoudingen en contactmogelijkheden betreft, nu werkelijk op aan, hoe een ander denkt en op welke wijze hij b.v. zijn geloof definiëert?

Is het werkelijk noodzakelijk, overal steeds weer ingewikkelde stellingen bij te halen? Zijn de kernwaarden van het leven eigenlijk niet eenvoudig?

Volgens ons is de doorsnee mens te zeer geneigd, wat uit de hoogte over anderen te oordelen. Wanneer je dorst hebt, begin je toch ook niet eerst over de oceaan te spreken om te eindigen met de eigenschappen van H₂O? Het is veel eenvoudiger te zeggen: "Ik heb dorst, geef mij wat water".

Vele mensen hebben dorst. Zij zouden willen zeggen: Mensen, geef mij wat begrip, wat medevoelen. Geef mij wat vriendschap..... Maar zij durven het niet te zeggen. Daarom spreken zij dan erg hoogdravend en abstrakt.

Hoe vaak worden woorden als "kosmische liefde" niet misbruikt als slagzin, waarachter men eigen honger naar wat aandacht, liefde, of begrip, tracht te verbergen? Is het noodzakelijk om over geluidshinder te gaan spreken, wanneer je alleen bedoelt, dat je even rust wilt hebben?

Dit alles is kolder. Hoe kan er sprake zijn van een onderling contact, een onderling begrip, wanneer men niet eens de moed heeft te zeggen, waaraan men behoefte heeft en vreest rechtuit te zeggen, wat men bedoelt?

De kern van het contact is altijd weer de uitstraling van Uw wezen. Daarbij speelt de voorgeschiedenis van Uw geest vaak een zeer belangrijke rol.

Juist wanneer de geest reeds wat hoger staat, wanneer zij wat ruimer van begrijpen en aanvoelen is geworden, kan zij met zeer vele mensen een juist contact hebben, kan zij voor zovele dingen in de wereld het juiste begrip opbrengen. Juist de meer bewuste geest kan de band vinden met de medemensen, waardoor voortdurend onderling begrip, onderlinge hulp, samenwerking en bereiken mogelijk is.

De doorsnee mens weigert zelfs zijn meer bewuste geest alle gaven en mogelijkheden te laten ontplooiën. Hij metselt zijn ware Ik in. Indien men eerlijk is, kan men zichzelf en zijn medemensen vele diensten bewijzen.

Stel een eenvoudig geval: Het is druk in een winkel. U kunt natuurlijk gaan staan jachten, het personeel zenuwachtig maken enz. U kunt ook rustig zeggen: Het is vandaag zo druk, dat ik maar even naar een ander ga.... Beter nog: Ik heb dit nodig. Ik kom dadelijk terug. Legt U het alvast voor mij klaar, want ik heb geen tijd om te wachten....

De drie voornoemde oplossingen zijn altijd nog beter, dan met de gebruikelijke uitvlucht: Ik kom dadelijk wel even terug.... om dan heen te gaan en niet meer terug te komen. Ook Uw leveranciers, vooral wanneer zij meer met U te maken hebben, zullen het waarderen, wanneer U hen precies zegt, hoe de zaken staan.

U moegt rustig tegen de slager zeggen: "Heeft U Uw duim meegewogen, of niet?", wanneer U meent, dat hij onderwicht geeft. Maar doe het schertsende, draag er zorg voor de mens niet onnodig te krenken, of voor dief te zetten in de ogen van anderen. Zeg de dingen, zoals zij zijn, maar probeer daarbij te ontkomen aan het vreemde inuendo, waardoor men duidelijk iets anders zegt, dan de woorden op zich schijnen aan te tonen.

Als wanneer iemand in de politiek zegt: "De heer de Quai is ongetwijfeld een vlotte en misschien zelfs kundige mens...." In feite proeft men daaruit, dat de bedoeling is: "Er zal we iets aan hem deugen, maar voor de rest is het maar zo-zo."

Bedenk verder: Wanneer U op een soortgelijke wijze - dubbel - zinnig in feite - tot Uw medemensen spreekt, zullen zij nooit goed beseffen, wat zij nu eigenlijk aan U hebben. Kontakt is dan moeilijk mogelijk, terwijl misverstanden, erger en haat hieruit voort kunnen komen.

Diplomaten krijgen soms op beleefde wijze ruzie over de vraag, wie de eerst is geweest om b.v. iets voor de wereldvrede te doen en eindigen met een oorlogsverklaring. Wat dit betreft:

De wereldvrede, mijne vrienden, is voor een groot deel afhankelijk van het kontakt, dat U met Uw medemensen hebt. Daarmee bedoel ik niet slechts een vrede, zoals die van het ogenblik, een voortdurende dreiging, waarbij men Damocles' zwaard heeft vervangen door A- & H-bommen, of nog vreselijker varianten van de dood.

Ik bedoel een werkelijke vrede, een vrede des harten, waaruit een werkelijke vrede op aarde voort kan en móét komen. Deze vrede kan nooit bestaan, wanneer de mens zich steeds weer blijft afsluiten, steeds weer in zijn eigen groepjes blijft, maar is alleen mogelijk, wanneer alle mensen eerlijk open staan voor alle ideeën, alle mogelijkheden en dezen onbevooroordeeld willen overwegen.

Een dergelijk begrip voor anderen kan men alleen bereiken, wanneer men eigen geest de mogelijkheid geeft voluit te werken om alle waarden en problemen van de medemensen te absorberen, om alleen waar men voelt, dat werkelijk geheel geen kontakt-mogelijkheid bestaat, het redelijke element te laten regeren, zover dit maatschappelijk noodzakelijk en onvermijdelijk is.

Juist de geestelijke eenheid, die tussen mensen kan ontstaan, is uitermate belangrijk in deze dagen. Wanneer deze eenheid van geest, die een groot deel van Nederland b.v. tijdens de bezetting verbond, niet weer was verbroken door vooroordeel en groepsbelang, wanneer de geest van onderlinge samenwerkingen werkelijk begrip voor elkaar niet was ingemetseld achter de vele schotjes en in de vele hokjes, die heden weer de boventoon voeren, zou Nederland op het ogenblik er beter aan toe zijn, machtiger en sterker. Er zou in veel mindere mate sprake zijn van te hoge prijzen, van woningnood e.d. Bovendien zou het nederlandse volk meer levend zijn en actief deel hebben aan zijn eigen lot, i.p.v. gelaten en mopperende alles over zijn kant te laten gaan, omdat er nu eenmaal toch niets aan te doen is.

Indien de eenheid van streven uit de dagen der bezetting nog bestond, zou er iets positiefs kunnen gebeuren.

Laat ons vooral niet vergeten, dat degene, die zich verschanst achter de verschillen, die hij tussen zich en anderen meent te moeten opmerken, op de duur alle kontakt met die medemensen onmogelijk maakt.

Degene, die eerlijk en oprecht zoekt naar begrip, begrijpen wil en anderen aanvaardt, zoals zij zijn, zal de kontakten vinden, die juist zijn; vooral wanneer men daarbij uit blijft gaan van het standpunt, dat elke andere mens als wezen en persoonlijkheid gerespekteerd moet worden, dat de andere steeds gelijkwaardig is aan het Ik, wanneer men nimmer vergeet, dat men het recht niet bezit om van anderen misbruik te maken.

Wat denkt U? Valt het onderwerp U tegen? Had het interessanter kunnen zijn? Misschien wel, maar ik vraag mij af, of er een onderwerp is, wat in deze en komende dagen van een zó over eldigend belang voor alle mensen is, als juist dit kontakt, waaraan ook in Uw eigen kring vaak veel ontbreekt.

U bent allen in deze zaal aanwezig, hebt belangstelling voor hetzelfde. Sommigen hebben elkaar nog nooit gezien, maar anderen zien elkaar vaak, doch hebben praktisch geen contact met elkaar. Hoeveel onder U hebben elkaar tenminste vriendelijk begroet? U komt hier toch met hetzelfde doel, met dezelfde belangstelling? Hoeveel onder U hebben getracht uit te vinden, met wie zij nu eigenlijk hier in deze zaal zitten? Ik bedoel daarbij niet de naam, maar de gedachte, de mentaliteit. Hoeveel mensen komen er toe eens buiten hun eigen klikje contact met anderen te zoeken, zelfs in een groep als deze?

Dat betekent dan, dat er nooit een hechte eenheid kan groeien in een vereniging als deze. Dat betekent, dat er nooit een hechte eenheid kan groeien op deze wijze in een partij, kerk, wijkvereniging enz. Niet, omdat deze dingen onmogelijk zijn, maar omdat de groepjesgeest, de vrijwillig gekozen beperkingen, het werkelijk contact van de mensen onderling eenvoudig onmogelijk maakt.

Nog een enkel punt, dan heb ik mijn inleiding voltooid.

U bent allen hier. Ik neem aan, dat er velen van de aanwezigen niet alleen deze groep zoeken, maar tot andere groepen behoren, of er zelfs geheel andere denkwijzen op na houden. Laat mij eens een vraag stellen, die U voor Uzelf eens moet proberen te beantwoorden.

U komt hier, U gaat nog naar andere mediums luisteren, of volgt een esoterische scholing. Misschien gaat U ook naar een kerk. Ik neem aan, dat U allen geestelijk streeft. Hebt U zich de moeite eens getroost om te luisteren naar predikanten van verschillende kerken? Hebt U zich de moeite wel eens getroost om een katholieke hoogmis bij te wonen? Hebt U wel eens een dienst gevolgd van de Christian Science? Of een dienst bijgewoond van de Soefi? Heeft U zich de moeite getroost eens te zien, wat de diensten van de Rozenkruisers eigenlijk inhouden?

Niet? Toch zijn deze dingen allen belangrijk. Deze dingen maken deel uit van het geestelijke leven van de mensen rond U. De vormen en denkwijzen verschillen wel iets, dat is waar, maar in al deze dingen kunt U iets vinden, wat U met elkaar verenigt. Leg dan de nadruk op de eenheid. Probeer het geestelijk contact te vinden met alle denkwijzen en geloofsrichtingen. Daardoor zult U Uw medemensen beter kunnen begrijpen. En dat is belangrijk.

Ik weet, dat enkelen in deze zaal deze vraag met "ja" kunnen beantwoorden. Maar in verhouding zijn het er weinigen. Waarom? Bent U misschien bang voor contact met Uw medemensen, met hun denken? Bent U bang, dat Uw eigen instellingen zullen worden aangevallen? Dat Uw zekerheid, Uw begrip van heiligheid en uitverkoren zijn misschien zal worden aangetast? Of meent U misschien alleen maar, dat dat alles tijd verspillen is? Laat mij U onze mening hierover geven:

Het kan tijdsverspilling zijn 5 godsdiensten tegelijk na te lopen, of 5 verschillende scholen gelijk te willen volgen. Maar het is nooit een verspilling van tijd of kracht, wanneer je probeert te begrijpen, wat er leeft in de mensen rond je, wat er al dus bestaat in de wereld. Want een juist begrip, een steeds nauwer contact tussen de mensen op de door ons bedoelde wijze, voert naar betere samenwerking, beter begrip, schept een zuiverder moraal en geeft vrijheid.

In een wereld, waarin begrip voor en contact met de medemensen de hoofdrol speelt, is geen behoefte meer aan voorschriften. Wij mogen zelfs aannemen, dat het contact van mens tot mens het begin is van een eenheid, waardoor de mens ver boven zijn huidige beperkingen uit kan stijgen.

Het geestelijk contact tussen mensen onderling lijkt mij verder een voorloper te zijn van een contact tussen de mensen op aarde en allen, die een mens geweest zijn, of mens zullen worden, zodat zelfs de grenzen van de dood voor het bewustzijn van de mens wegval- len. Let wel: Het verwerven van een juist contact tussen mensen onderling is slechts een begin, geen einddoel. Het is een noodzaak in deze dagen en zal noodzakelijk zijn, indien de mens waarlijk mens wil zijn en blijven, niet meer terugvallend tot het dierlijke.

Het contact met medemensen, mijne vrienden, is in deze dagen het meest belangrijke element, omdat alleen het onderling aanvoelen en begrijpen het mogelijk zal maken, alle verwarring en zelfzucht te bestrijden en te overwinnen, terwijl tevens alle verdeeldheid en hokjesgeest, die op het ogenblik de wereld in steeds kleinere en meer zelfzuchtige groeperingen verdeelt, daardoor verdwijnen kan .

Na de pauze zal ik Uw vragen over dit onderwerp behandelen . Daarbij geldt de volgende beperking: Op zuiver persoonlijk gestelde vragen kan geen antwoord worden gegeven, terwijl niet tot in de treu- re kan worden ingegaan op vragen omtrent meer intieme, of zelfs sek- suele menselijke verhoudingen en kontakten. Deze laatsten zijn o- verigens - vanuit de geest beschouwd - onbelangrijk en slechts een begeleidend verschijnsel in het dierlijke van de mens voor geestelij- ke ontwikkelingen, of dierlijk en daarom onbelangrijk.

Ik wens U een aangename pauze.

-o-o-o-o-o-

Mag ik vraag of opmerking nummer één?

x U zei, dat Rusland de meest kapitalistische staat ter wereld is .
- Zeker, ofschoon dit met het onderwerp zelf weinig van doen heeft. On- der kapitalisme verstaat men het in steeds grotere mate samenbrengen van produktiemiddelen, handel en kapitalen in één hand, zodat dege- ne, die het kapitaal beheert, een steeds grotere invloed op zijn om- geving en de ekonomie daarvan uitoefent, terwijl hij vrij is, of in grote mate vrij is, lonen en prijzen te bepalen.

Gezien het feit, dat 4 instanties in Rusland het gehele pro- duktieapparaat beheren, terwijl de openbare instanties 90% van het werkelijke volksinkomen in handen houden en dit geheel volgens ei- gen wil hanteren, verder op het feit, dat lonen en prijzen dwingend door genoemde instanties - of hun vertegenwoordigende - organen wor- den bepaald, kan men hier van 'n superkapitaalsvorming spreken.

De praktijken, die in het oosten gangbaar zijn, zou men in 't westen tenminste ongeoorloofde trustvorming noemen.

x Welke instanties zijn dit ?

- A. De door een ministerie overkoepelde handelsorganisatie, die zich bezig houdt met import en export, de binnenlandse handel en, in sa- menwerking met de plaatselijke partijfunktionarissen, de verdeling van verbruiksgoederen voorbereidt. Bij dit laatste is men van de partijleiding en regering afhankelijk.

B. De door enige ministeries overkoepelde organisatie, die zich be- zig houdt met landbouw, bosbouw, jacht en landwinning.

C. Het ministerie van wetenschappen, waaronder alle onderzoek valt en de samenwerkende ministeries van volksgezondheid en zware indu- strie.

D. Ministeries van propaganda, oorlog, ontginningen, samen gebracht in één organisatie, waarbij ook politie, konzentatiekampen e.d.

Deze vier groepen beheren in feite geheel het russische gebied en in gróte mate de satellietsten - zonder China. Zij beschikken over het grootste deel der produktiemiddelen, omvatten vele ondergeschikte instanties, waarvan sommigen eveneens ministeries genoemd worden.

Zij omvatten verder: Alle scheepvaart en visserij, ook op de oceanen en de verre vaart. Alle handelsinstellingen. Zij plaatsen orders in het buitenland en beslissen, welke goederen aan het buitenland zullen worden geleverd en onder welke kondities. Alle coöperatieven en kolchozen vallen eveneens hieronder. De staat is eigenaar van alle grond en woningen. Alle mijnbouw valt onder zware industrie.

Ofschoon de aansprakelijkheid voor de verschillende afdelingen en ministeries door vele verschillende personen wordt gedragen, zijn alle laatste beslissingen voorbehouden aan het partijpresidium en zijn vertegenwoordigers.

Hierbij zij verder opgemerkt, dat de beloningen voor de arbeiders eveneens feitelijk bepaald worden door het presidium, zij het door het geven van algemene voorschriften en maatstaven, terwijl het door dit presidium begeerde deel van het volksinkomen zonder meer gebruikt kan worden voor binnenlandse en buitenlandse beleggingen en akties, geheel naar het inzicht van dit presidium, zonder dat iemand daar verder zeggingschap, of de mogelijkheid tot controle over heeft. Protest tegen maatregelen van het presidium is wel mogelijk, maar over het algemeen niet raadzaam.

Is het niet wenselijk, dat aan avonden als deze meer bekendheid gegeven wordt? B.v. in dagbladen enz., opdat ook op dit gebied meer geestelijk contact wordt gelegd?

Over het algemeen zullen door advertenties meer sensatiezoekers worden aangelokt, dan ernstige zoekers en denkers. Daartegen hebben wij op zich geen bezwaar. Er ontstaat daardoor echter een laag gemiddelde van het publiek, wat betekent, dat de inhoud van hetgeen wij willen brengen, daaraan aangepast dient te worden. Wij vinden het in feite prettiger te spreken voor 20 mensen, die werkelijk onderlegd zijn, dan voor 100 mensen, die weinig of niets begrijpen en ons noodzaken, ver beneden de door ons begeerde normen te blijven.

Om enigszins nuttig werk te doen dient elke spreker zich zoveel mogelijk aan het begripsvermogen van zijn toehoorders aan te passen.

Ik wil niet onvriendelijk zijn, maar U hebt misschien ook al bemerkt, dat ook ik getracht heb het peil van en woordgebruik in mijn inleiding aan Uw gemiddeld begripsvermogen aan te passen. Voor deze avond hield dit in, dat bepaalde herhalingen noodzakelijk bleken - om verkeerd begrijpen te voorkomen -, terwijl meer technische uiteenzetting van bepaalde aspecten geheel vermeden werd. Indien de geaardheid van het gemiddeld publiek enigszins anders geweest zou zijn, dan zouden wij, b.v. voor academici, getracht hebben bepaalde punten technisch en meer psychologisch verklarend te behandelen. De uiteindelijke inhoud zou natuurlijk op hetzelfde neerkomen, als nu in eenvoudiger woorden werd gezegd.

Het peil der aanwezigen is dus zeer belangrijk. Dit peil wordt het beste gewaarborgd, indien de mensen ons zoeken, maar daalt vaak sterk, wanneer wij er op uit trekken om de mensen naar ons toe te trekken.

Door vele ervaringen, die wij op dit gebied hebben, zijn wij tot de konklusie gekomen, dat de genoemde reclame dus minder belangrijk is, dan een verbreiden van onze stellingen en het attent maken op onze bijeenkomsten door onderling contact.

Zover wij na kunnen gaan, zal dit over het algemeen een beter kontakt met de aanwezigen mogelijk maken en vanuit geestelijk standpunt meer blijvende resultaten geven.

Wanneer wij deze vereniging alleen maar groot willen maken in aantal, volstaat het eens per maand openbaar z.g. donke seance-ver-schijnselen te demonstrenen. Dan telt de Orde in korte tijd duizenden leden. Maar wanneer wij lering het voornaamste achten en dus willen werken op de nu gedemonstreerde wijze, zal het ledental al - tijd wel in honderden geteld kunnen worden. Met die honderden mensen menen wij, zeker in de beschikbare tijd, meer te kunnen bereiken, dan met een sensatielustige massa.

Natuurlijk is dit een persoonlijk inzicht onzerzijds. U be - hoeft het er niet mee eens te zijn. Kortom: wij menen, dat men niet moet proberen om de mensen te dwingen in te gaan, waar je ze wel binnen kunt halen en - voor het bestuur belangrijk - er toe kunt be - wegen lidmaatschaps- en entreegelden te betalen, maar er toch niet toe kunt brengen eerlijk te aanvaarden en te begrijpen, wat wij be - doelen. Het laatste vinden wij erg belangrijk.

x U gebruikte het woord godsdienstwaan-zin. Is er een principiëel of gradueel verschil met godsdienst?

- Ongetwijfeld. Godsdienst is de direkte uiting van een geloof, waarin het Goddelijke als een voor het ik redelijk aanvaardbare faktor re - delijk in de wereld optreedt. De essence van de godsdienst - het geloof - is, dat de mens in een kontakt met God binnen de normale maatschappelijke verhoudingen en in de normale menselijke wereld zijn levenstaak op een juistere wijze tracht te volbrengen.

Dit geloof behoeft niet voor een ieder aanvaardbaar te zijn , maar de godsdienst is over het algemeen aanvaardbaar.

Godsdienstwaan-zin ontstaat eerst, wanneer het Ik zich zó sterk met het Goddelijke geliëerd acht, dat het meent een almacht te be - zitten, of een persoonlijke waarde te hebben, die niet aantoonbaar is en niet past binnen de maatschappij en/of het menselijk leven en denken

Deze godsdienstwaan-zin komt nogal eens voor. De leiders daar - aan zijn niet de mensen, die zeggen God de Vader te zijn, maar hoofdzakelijk degenen, die menen een zeer persoonlijke zending op Gods bevel te moeten volbrengen, die strijdig is met de aanvaarde menselijke waarden.

De gevaarlijksten zijn zij, die op grond van een soort meer - derwaardigheidsbesef overgaan tot het uitleggen van heilige boeken en geschriften, waarvan zij verklaringen geven, die onlogisch, on - juist zijn, terwijl zij hun stellingen niet door bewijzen kunnen ondersteunen en vaak zichzelf tegenspreken.

Opvallend is, dat in alle gevallen de eigenlijke waanzinnige zijn voorstellingen geheel baseert op een geheel eigen voorstelling of illusie, maar vaak anderen er toe kan brengen deze als waar aan te nemen.

Het is niet onze gewoonte hier direkte voorbeelden binnen Ne - derland te geven. Ik zou U in dit verband eens de raad willen geven, U af te vragen, hoe het eigenlijk staat met de kwestie van Lou, de palingboer. Het is niet redelijk te stellen, dat allen, die zich door hem laten beïnvloeden, godsdienstwaan-zin hebben. Maar wanneer U zich bezig houdt met de verklaringen van deze profeet en bepaalde, daarin optredende concepten, die kennelijk onlogisch en strijdig met alle feiten zijn, is de gevolgtrekking haast niet te ontkomen , dat hier zovele waarden zelfs de redelijkheid te buiten gaan, dat de

leer als niet meer normaal beschouwd kan worden en voor de verken-
diger ervan, zowel als voor sommige van de gelovigen, een vervreem-
ding van alle werkelijkheid tengevolge moet hebben.

Ik hoop U door dit voorbeeld duidelijk gemaakt te hebben, dat
er binnen godsdienstige stellingen en geloofswaarden dus bepaalde
zeer persoonlijke aspecten naar voren kunnen komen op een wijze, die
niet zuiver en zelfs vanuit menselijk standpunt m.i. niet aanvaard-
baar is.

x Heksenprocessen zijn toch ook een vorm van godsdienstwaan-
zinnig op de T.V.?

- Dat was wel een beetje tendentius.

x O, hebt U het ook gezien?

- Neen, ik schakel liever in op het 39e programma. Dat komt uit een
andere sfeer, terwijl je daarvoor geen bijzondere ontvanger nodig
hebt. Dat spaart kosten en ergernis.

Heksenprocessen zijn een vorm van bijgeloof. De oorsprong van
de z.h. heksen gebruiken en rituelen is te zoeken in een doorzetten van
de z.g. heidense natuurverering. De eerste processen werden dan ook
niet tegen heksen gevoerd, omdat zij een bondgenootschap met de dui-
vel hadden gesloten, maar omdat zij door hun gedrag de kerkelijke
macht en onfeilbaarheid ontkenden, die in de meeste Christelijke
staten van die dagen als absoluut werd beschouwd.

Ook de heksenprocessen in Salem kwamen voort uit een poging
om terug te keren tot een contact met de natuur en - al was het
voor korte tijd - de sterke beperkingen van de gemeenschap van zich
af te werpen. Dit is de oorzaak.

Wij treffen onder degenen, die zich hiernaar wijden, vaak onver-
antwoordelijke of hysterische elementen. Dezen trachten door verkla-
ringen of fantasieën zich belangrijk te maken, dan wel aan bestraf-
fingen te ontkomen.

Ook nu komt het nog vaak voor, dat bij een moord, waarvan de
dader onbekend is, mensen zich als dader aanmelden, ofschoon zij dit
niet zijn. Mythomanie in de meeste gevallen.

Deze verhalen waren in vele opzichten suggestief. De eenvor-
migheid van de verklaringen, die de heksen aflogden tijdens het
hoogtij der vervolging is hoofdzakelijk te danken aan een boekje :
Malleus Malificarum - de heksenhamer. De daarin aangegeven methoden
voor ondervraging en opsporing van heksen zijn zo suggestief, dat
ondervragers en hun gepijnigde slachtoffers hierdoor tot het opstel-
len van ongeveer gelijklopende verklaringen kwamen.

Deze verklaringen werden openbaar gemaakt en vaak besproken
in o.m. predikaties. Het gevolg was, dat door suggestie vele geval-
len van pseudo-bezetenheid voorkwamen en de duivel de schuld kreeg
van alle menselijke instinkten, terwijl dit afschuiven van verant-
woordelijkheid tevens vaak remmen los gooiden, waardoor de mensen
dus sneller zich volgens - immers uit betovering of invloed van de
duivel stammende - instinkten gedroegen.

Het ter dood brengen van ketters, hen dus, die de staats -
godsdienst ontkenden, was een gewoonte, die reeds zeer lang bestond,
o.m. in Rome en Griekenland. Ook de steniging bij de Joden kwam
voor als straf voor een dergelijke deviatie. Men kan hier m.i. wel
spreken van een uit godsdienst en bijgeloof geboren waan, maar -
gezien de tijd, waarin dit alles geschiedde - niet zonder meer van
godsdienstwaan-
zinnig.

x Volgens mij is alle godsdienst waan-
zinnig, omdat de dogma's tegen alle
redelijke ervaringen ingaan.

x Geloof U, dat de kortste afstand tussen twee punten altijd de rechte lijn is?

- Ja.

x Nu, dan gelooft U ook in een dogma. In de eerste plaats kan ik be- wijzen, dat dit niet waar is. Kort gezegd: De kortste afstand tus- sen twee punten is een lijn, die de buiging van de ruimte geheel volgt, dan wel de buiging van het veld op de wereld, waar zij ge- trokken wordt. Zelfs indien U meent dit te mogen verwaarlozen, kan de stelling alleen gelden in een drie-dimensionaal stelsel, mits men alle, niet uit de geldende afmetingen voortkomende, of daarin op- tredende buitendimensionale verschijnselen verwaarloost.

M.a.w.: dit is werkelijk een dogma, maar omdat het een onbe- wijsbare wetenschappelijke stelling was, noemde men het een axioma.

Deze stelling is als werkhypothese buitengewoon bruikbaar. Zon- der dit zouden o.m. wiskunde en meetkunde nooit verder gekomen zijn en geen enkele praktische bruikbaarheid bereikt hebben. Vele dogma- ta zijn inderdaad volgens het normaal redelijk denken van de mens onredelijk, dat geef ik U gaarne toe.

De godsdienst houdt zich eveneens bezig met een gebied, dat door de mens redelijk niet geheel bevat, of bewezen kan worden. Wij mogen dus stellen, dat deze dogmata binnen een godsdienst de plaats innemen van de werkhypothese in de wetenschap. Het deze dogmata tracht men - binnen een bepaald geloof en het daaruit voortkomende denksysteem - een zo redelijk en aanvaardbaar mogelijk beeld van de wereld te verkrijgen, zodat men eigen handelingen en de verhouding van het Ik tot het Goddelijke zo juist mogelijk kan omschrijven, be- palen en berekenen.

M.i. is het dogma niet waanzinnig te noemen. Wel is het o.i. vaak verwerpelijk, omdat het niet slechts wordt gesteld, maar aan de mens dwingend wordt opgelegd, waardoor een kunstmatige beperking van denkvrijheid ontstaat.

Volgens mij verdraagt het geloof geen dwang, maar kan het al- leen uit een innerlijk aanvaarden en overwegen voortkomen. Maar al verwerpen wij alle dogmata, daarom is er toch nog wel een verschil tussen deze bestaanddelen van de godsdienst en werkelijke godsdienst- waanzin.

x Zij zijn toch alleen verwerpelijk voor degene, die zelf de denk- kracht hebben er boven uit te gaan? Maar voor de menigte is het voorlopig de waarheid.

- Dit ben ik niet geheel met U eens. Indien zij als geloofsstellin- gen zonder bindende kracht zouden worden gebracht, zou ik het met U eens kunnen zijn, maar dwingende stellingen als een dogma bevorde- ren de denkluigheid en beperken zelfs het vrije denken van degenen, die wel persoonlijk verder zouden kunnen komen, maar dit - gezien hun geloof, opvoeding en ondergrond - niet durven.

Vele dogmata zijn zelfs aansprakelijk voor ernstige gewetens- kwesties bij denkers en zelfs geloofsverkondigers. Daarom acht ik deze stellingen in hun dwingende vorm absoluut schadelijk.

Dit is misschien een kwestie van persoonlijke waardering. U behoeft dit niet met mij eens te zijn, ofschoon de meeste denkende en lichte wezens aan onze zijde meestal tegen het dogma zijn, terwijl juist de zware jongens - de afdeling duister - voor dergelijke stellingen veel voelen, omdat zij door dergelijke dogmata en dwin- gende stellingen in staat zijn het menselijke gedragspatroon - o.m. door zondebesef, gewetensstrijd e.d. - in een richting te dwingen, waarin de mens zelf niet wil gaan, voelt niet te mogen gaan, maar door zijn geloof zich toch laat drijven.

x Is nieuwsgierigheid een verlangen tot beter contact en dus beter dan een gereserveerde, afwachtcnde houding?

- Wanneer er sprake is van een gerechtvaardigde nieuwsgierigheid, b.v. naar verschijnselen in de natuur, is zij dienstig om verder bewustzijn te verwerven. Ook bij menselijke verhoudingen kan nieuwsgierigheid goed en aanvaardbaar zijn, zodat zij beter is dan een afwachtcnde houding. Maar er is een groot verschil tussen nieuwsgierigheid, die vraagt waaraan of waaronder lijdt deze mens eigenlijk en hoe kan ik hem helpen en een nieuwsgierigheid, die zich bezighoudt met de vraag, wat anderen wel doen, ofschoon men geen enkele reden heeft om deze wetenschap voor het Ik nuttig te achten.

Goede nieuwsgierigheid komt voort een besef van de processen in de natuur, de mens en de kosmos. Slechte nieuwsgierigheid komt voort uit een innerlijke leegheid, die men met weten omtrent anderen tracht te verhullen, of aan te vullen. Men probeert een niet openlijk erkend gebrek in eigen leven of innerlijk tekort aan te vullen, door anderen af te loeren, door zich zonder enige noodzaak bezig te houden met het doen en laten van anderen en nieuwtjes omtrent personen, of in sommige gevallen, omtrent dingen en toestanden te willen vergaren.

Op deze wijze is het schadelijk, dat zij de mens er toe brengt zich meer in de zaken van anderen te verdiepen en aan de ontwikkeling van het eigen Ik weinig of geen aandacht te besteden.

Soms is nieuwsgierigheid zelfs een poging tot zelfrechtvaardiging en brengt zij de mens tot het hanteren van geheel verkeerde maatstaven in het leven.

Elke nieuwsgierigheid voor de ontwikkeling van het eigen Ik, het juist en doelbewust stellen van daden enz. nuttig is, kan men goed achten. In dergelijke gevallen is het in feite een zoeken naar een beter begrip van toestanden, mensen, of waarden. En dit is altijd goed.

Vrienden, ik wens U een goede avond.

-o-o-o-o-o-